Fascinující zajímavosti o kočkách

Kočky nás fascinují. Jsou krásné, elegantní, nezávislé, zároveň dokážou být nenápadné a zdánlivě nečitelné. Není divu, že si po tisíciletí získávaly zvláštní místo v lidské kultuře – ať už jako božstva, čarodějnické pomocnice nebo strážkyně duchovního světa. Pojďme se podívat na ty nejzajímavější mýty a legendy, které jsou spojené s našimi kočkami.

Starověký Egypt: Kočky jako bohyně

Ve starém Egyptě byly kočky posvátné. Byly ztělesněním bohyně **Bastet**, ochránkyně domova, rodiny a plodnosti. Lidé věřili, že kočky odhánějí zlé duchy a přinášejí klid. Zabít kočku byl smrtelný hřích, trestem byla často smrt. Kočky byly dokonce mumifikovány a pohřbívány se stejnou úctou jako lidé.

Středověká Evropa: Kočky a čarodějnice

Ve středověku a raném novověku si v Evropě lidé začali spojovat kočky, zejména černé, s temnými silami. Kočky byly považovány za **familiára** – magického pomocníka čarodějnic. Některé legendy tvrdí, že se čarodějnice uměly přeměnit právě v kočku. Kvůli těmto pověrám byly kočky spolu s obviněnými ženami pronásledovány, upalovány a zabíjeny.

Japonsko: Kočky pro štěstí

Japonská kultura vnímá kočky jako **nositele štěstí a ochrany**. Asi znáte sošku **maneki-neko** – mávající kočku, která má přitahovat prosperitu a štěstí. Japonské legendy mluví o kočkách, které zachraňují životy, a o „bakeneko“ – nadpřirozených kočkách se schopností měnit podobu.

Británie a Irsko: Černá kočka jako talisman

Na Britských ostrovech mají černé kočky jiný význam než ve zbytku Evropy. Tady jsou považovány za **symbol štěstí**, hlavně pokud vám přejdou přes cestu. V Irsku se věří, že černé kočky přinášejí ochranu před zlými silami, ale to pouze v případě, že se k nim dobře chováte a pečujete o ně.

Skandinávie: Kočky bohyně Freyi

Severská mytologie spojuje kočky s bohyní **Freyou**, která jezdila ve voze taženém právě těmito zvířaty. Kočky tak symbolizovaly ženskou sílu, lásku, krásu a plodnost. Byly uctívány a považovány za ochranné duchy domácnosti.

Kočky si po tisíce let drží výjimečné místo v lidské kultuře – ať už jako božstva, ochránkyně, nebo tajemní tvorové. Ať už věříte na legendy nebo ne, jedno je jisté: kočky nás budou dál fascinovat svou jedinečností, krásou a svou kočičí magii. *Převzato z webu Vysmátá kočka. Autor: Alla Zacharová*

Další zajímavosti:

Kocour Stubbs byl 20 let (až do své smrti 2017) demokraticky zvoleným starostou městečka Talkeetna na Aljašce.

Tříbarevná kočička Tama, celých osm let (až do své smrti 2015) působila jako přednosta stanice v Japonském městečku Kiši.

Tommaso – Italský kočour, který po smrti své majitelky zdědil několik milionů eur.

Acoustic kitty (Akustická kočka) – projekt americké CIA jehož cílem bylo využití koček pro špionáž Kremlu a sovětských velvyslanectví ze 60. let 20.století. Kočce byl voperován speciální implantát pro nahrávání a přenos zvuku. Projekt stál téměř 20 milionů dolarů. První kočku špionku dle dostupných informací přejelo taxi. Poté byl po čase projekt pro obtížnosti výcviku koček zrušen.

Cremme Puff - **Nejstarší kočka** na světě, dožila se 38let a 3 dnů, žila v Texasu.

Steewie – Mainský mývalí kocour z USA, který byl zapsán do Guinessovy knihy rekordů jako **nejdelší kočka** světa – měřil 1, 23m.

Tinker Toy – Perský kocourek narozený v USA, který měřil 7cm na výšku a 19cm na délku byl prohlášen za **nejmenší kočku na světě**.

Nejstarší video o kočkách, které bylo nahráno na Youtube, pochází z roku 1894

V Rusku existuje divadlo, s názvem **Divadlo koček Jurije Kuklačova**, kde jsou všichni herci pouze kočky nebo psi.

Copy Cat neboli CC - první úspěšně naklonovaná kočka. V roce 2001 vědci Texasu provedli genetický klon kočky jménem Rainbow.

Po celém světě vznikly **kočičí kavárny**, kde si člověk dá kávičku a zároveň si může užívat přítomnost kočiček.

Kočka domácí (Felis Catus) - Fascinující zajímavosti a fakta

1. **Genom** (soubor veškeré genetické informace) kočky domácí je z 95 % shodný s genomem tygra.

2. **Kočičí předení -** je způsobeno jemnými vibracemi slizničních řas v hrtanu kočky pod hlasivkami.

   Lev, tygr a další velké kočkovité šelmy také předou, ale pouze při výdechu. Kočka domácí přede jak při výdechu, tak i při nádechu.

   Kočka přede, například když usíná a je spokojená, rodí koťata, když je ve stresu (např. u veterináře), když trpí bolestí nebo nemocí atp.

   Předení totiž stimuluje tvorbu endorfinů (hormonů štestí) a pomáhá kočce se uklidnit.

   Kočičí předení léčivé pro nás - Předení upravuje frekvenci našeho dýchání a snižuje příznaky dušnosti**. Posiluje svaly, šlachy a vazy. Napomáhá při** hojení měkkých tkání**, oteklin a infekcí, snižuje krevní tlak a má pozitivní vliv na činnost srdce. Studie ukazují, že lidé sdílející domácnost s kočkou** mají menší pravděpodobnost výskytu kardiovaskulárních onemocnění**. Vědci také vypozorovali jedinečný vliv předení na kosti. Frekvence kočičího předení se pohybuje mezi 20 až 140 Hz. To jsou shodou okolností také frekvence, které** napomáhají zvyšování pevnosti kostí a zamezují jejich řídnutí**.**

   Mléčný krok - Kočky ho používají jako prostředek uklidnění. Když kočky šlapou tlapkami tam a zpět, často na svém majiteli, jde o pohyb, který jim připomíná dobu kojení. Tento instinktivní pohyb pomáhá kočkám se uklidnit a cítit se bezpečně.

   Náklonnost - kočka vyjadřuje svou náklonnost **jemným otíráním se o vás, olizováním, "mléčným krokem" a pomalým mrkáním.** Dalšími projevy jsou **jemné kousání, ducání hlavou, předení a důvěřivé vystavování bříška**, které naznačuje, že se s Vámi cítí v bezpečí.

   Kočka se o vás otírá hlavou a tělem, aby vás označila svými feromony jako součást svého teritoria a vyjádřila tak svou důvěru a náklonnost. Může vám také přinést dárek v podobě ulovené kořisti (např. myši nebo své hračky), z pohledu kočky se jedná o velký projev lásky a tímto gestem dává najevo, že jste členem její rodiny.

   Pokud má vzpřímený ocas a jeho konec lehce zakřivený znamená to, že je šťastná a cítí se s Vámi dobře. Mírné třepání ocasu je známkou spokojenosti, rozrušení nebo zvědavosti, ale je důležité ho posuzovat společně s dalšími signály, jako jsou uši a postoj těla. Pomalé, mírné pohyby značí, že je kočka uvolněná a cítí se v bezpečí, zatímco rychlé a prudké švihání většinou naznačuje podráždění.

3. **Mňoukání – řeč určená lidem -** Mňoukání je především způsob, jakým kočky komunikují s námi lidmi. Dospělé kočky mezi sebou navzájem mňoukají jen zřídka. Jejich vzájemná komunikace je založená spíše na řeči těla a pachu. Komunikují vzájemně zvuky jako předení, syčení, vrčení, funění, pištění, broukání nebo vrkání.

   Vědci zjistili, že kočky si pro komunikaci s lidmi vyvinuly **speciální druh mňoukání**, které má velmi podobnou frekvenci jako **pláč lidského kojence.** Lidský mozek je evolučně nastaven tak, aby na pláč kojence okamžitě reagoval, tento zvuk v nás vyvolává instinktivní pocit naléhavosti a nutnosti jednat.

4. **Zrak** - Kočky mají **schopnost selektivního zraku a sluchu**, dokáže se plně zaměřit a soustředit na kořist a nebýt okolím rušena. **Zorné pole koček je 205°**, tedy o 20° větší než u člověka. Do dálky kočka však příliš nevidí, ostří na vzdálenost od 30 cm do 6 metrů. Kořist nebo pamlsek přímo před čumákem tedy nevidí – používá k detekci hmatové fousky.

   Vidění barev - Kočky nevidí svět černobíle, ale jejich barevné vidění je omezenější než u lidí. Dokážou **rozlišit určité barvy, zejména modrou a žlutou, zatímco červenou a zelenou vnímají jako šedé odstíny.** Jejich barevné vnímání lze přirovnat k člověku s barvoslepostí pro červenou a zelenou. Kočičí oko má nižší množství čípků hrající roli v barevném vidění a více tyčinek napomáhající vidět v šeru. Tyčinky jsou citlivé na světlo a také na pohyb. Kočičí oči mají vyšší frekvenci záchytů podmětu za sekundu, což znamená, že pokud člověk vidí neonovou zářivku jako rovnoměrný svit, kočky vidí blikající trubici.

   Noční vidění - v úplné tmě kočky nevidí, avšak díky reflexní vrstvě (*tapetum lucidum)* v zadní části oka znásobující množství propuštěného světla vidí velmi dobře za šera. Pro rozlišování objektů v šeru stačí kočce šestkrát méně světla než nám lidem. Reflexní vrstva je také důvodem proč kočkám "svítí" oči. Kočičí zrak dokáže zachytit i ultrafialové UV světlo.

   Zorničky kočky se v závislosti na osvětlení a její náladě rozšiřují a zužují. Rozšířené zornice mohou znamenat vzrušení, strach nebo hravost, zatímco úzké zornice mohou značit agresi nebo lov. *Pokud je velikost zorniček neobvyklá nebo jedna zornička nereaguje, může to signalizovat zdravotní problém, a v takovém případě je nutné vyhledat veterináře.*

   U koček si můžete všimnout **třetího víčka (mžurka)**. Chrání kočku před zraněním oka vysokou trávou nebo při chytání kořisti a oko zvlhčuje. Je viditelná, když je kočka nemocná nebo ospalá. *Pokud se kočka chová abnormálně a má viditelnou mžurku, navštivte svého veterinárního lékaře.*

5. **Sluch -** Kočičí ouška se díky 32 svalům mohou otáčet až o 180° nezávisle na sobě a slyší vysoké frekvence. Velmi dobře dokáží určit, odkud zvuk přichází a skvěle skenovat prostředí. Jejich rozsah je přibližne **30 Hz až 65 kHz**, u lidí je horní hranice 20 kHz, u psů 40 kHz. Vysoké frekvence, jako pištění myší, ale i bzučení LCD obrazovek, kočky může stresovat. Proto na noc své obrazovky vypínejte. Svou kořist dokáže najít i pouze za pomocí sluchu.

   Hluchota - bílé kočky s modrýma očima mají zvýšené riziko hluchoty, ale není to stoprocentní pravidlo. Tato souvislost je způsobena genovou mutací (gen W), která může ovlivnit vývoj melanocytů, buněk zodpovědných za barvu srsti a očí, a zároveň za správnou funkci vnitřního ucha. Pokud má kočka jedno modré oko a druhé jiné barvy, může být hluchá pouze na straně modrého oka.

6. **Chuť a jazyk**

   Kočky necítí sladkou chuť - kvůli genetickému defektu, který brání funkčnosti receptorů pro sladkou chuť. Kočky vnímají slanou, hořkou a kyselou chuť. Při výběru potravy je pro ně rozhodující hlavně čich a vnímání **chuti umami**, kterou lze popsat jako slanou, vývarovou chuť bohatou na maso a proteiny.

   Jazyk - napomáhá **mělnění potravy, příjmu vody, trávení a péči o srst**. Drsnost jazyka tvoří keratinové háčkovité papily, které slouží jako struhadlo i kartáč. Při péči o srst olizováním se kočka zbavuje parazitů, odumřelé srsti, nečistot a podobně. *Pokud kočka nezvládá péči o svou srst, většinou se jedná o zdravotní problém a je nutná návštěva veterináře.*

   Kočičí čelisti a zuby - kočka je výlučný masožravec**. Nemůže žvýkat jako člověk, protože se její čelist pohybuje pouze nahoru a dolů**, její zuby jsou uzpůsobeny k lovu, uchopení, usmrcení a rozporcování kořisti, nikoli k drcení potravy.

   Mléko - Kočka nemá enzym laktázu, který je potřeba k trávení laktózy (mléčného cukru), produkce tohoto enzymu po odstavení kotěte ustává. To znamená, že dospělé kočky nedokážou mléko a mléčné výrobky dobře strávit, což může vést k průjmům, nadýmání a dalším zažívacím potížím.

7. **Čich -** Kočičí nos je značně citlivější než lidský. V nosní dutině se nachází 200 milionů pachových senzorů, člověk jich má 5 milionů. Čich je důležitý při výběru potravy a hraje velkou společenskou roli při dorozumívání s ostatními. Kočky dokáží rozlišit pach nového nábytku, steliva, hosta či pachy cizích zvířat, se kterými jste přišli do kontaktu.

   Nos jako otisk prstu - Reliéf čenichu – rýhy a hrbolky – jsou u každé kočky unikátní, podobně jako lidský otisk prstu

Jacobsonův orgán je smyslový orgán umístěný v horním patře kočičí tlamy. Tento orgán umožňuje kočce takzvaně "ochutnávat" pachy a získávat informace o svém okolí, zejména o jiných zvířatech. Kočky jej používají k rozluštění informací o pohlaví, věku a zdravotním stavu jiných koček, a je úzce spojen s rozmnožováním a sociální komunikací. Jeho aktivace se projevuje tzv. flehmenovým reflexem, kdy kočka zaujme ten ikonický „ble“ výraz. Jacobsonův orgán se vyskytuje u mnoha savců, plazů a obojživelníků. U lidí je tento orgán přítomen během vývoje plodu, ale poté zakrní.

Vůně, které kočky milují. Šanta kočičí - vylučuje chemické látky s podobnou strukturou jako jsou hormony říjící samice. Podobné účinky také vykazuje **kozlík lékařský**.

Vůně, které kočky nesnáší - převážně vůně citrusových plodů.

8. **Hmat** – Kočky mají hmatové receptory nejenom a tlapkách a fouskách, ale po celém těle v kůži.

Hmatové fousky slouží jak k orientaci v prostoru, tak k lovu a komunikaci. Pokud mají kořist přímo před nosem, kam ostře nevidí, hmatové vousky se smrští do košíkového tvaru a napomůžou blíže detekovat kořist. Hmatové vousky se nacházejí nejenom na hlavě, ale i na nohou, kde také napomáhají blíže lokalizovat kořist. Vousky jsou velice citlivé a nepříjemná stimulace kočky velice stresuje. Děje se to převážně při krmení z nevhodných misek, kdy kočce neustále naráží vousky na okraj misky a je poté přestimulovaná. Proto je vhodné krmit z mělkých širokých misek a pro napájení jsou nejvhodnější fontánky.

Polštářky na tlapkách mají kočky také přizpůsobené k lovu. Slouží k **tichému našlapování, rozpoznání povrchů a detekci otřesů**. Otřesy detekují Paciniho tělíska zachycující vibrace kořisti i počátky zemětřesení.

9. **Kostra** – Kočka má přibližně 244 až 250 kostí, přičemž přesný počet se mírně liší v závislosti na délce ocasu a plemeni. Kostra kočky je tvořena více než 230 kostmi a je flexibilnější než lidská kvůli zakrnělé klíční kosti a více obratlům v páteři.

Kočičí ocas má 20-23 obratlů a pomáhá kočce udržovat rovnováhu.

Kočičí klíční kost není spojena s ostatní kostrou, visí ve svalovině. Kočka proto protáhne tělo každou škvírou, kam projde její hlava, takže má tzv. „Tekuté“ tělo.

Kočky mají obvykle18 prstů - pět na předních tlapkách a čtyři na zadních**.** Ale existují i tzv. polydaktyliní kočky, které mají prstů více.

10. **Chůze a běh -** Kočky mají unikátní způsob chůze, při kterém naráz pohybují oběma pravýma nohama a poté oběma levýma, podobně jako žirafy a velbloudi

Kočky dokáží běžet rychlostí 19 km/hod a sprintovat **rychlostí až 48 km/h,** ale jen na krátkou vzdálenost, to jim umožňuje rychle unikat před nebezpečím nebo lovit kořist.

Kočka je jediný druh z čeledi kočkovitých, který **dokáže držet ocásek ve svislé poloze i během chůze**, ostatní jej mají stažený mezi nohama.

Kočky uvíznou na stromech, protože nemohou sešplhat hlavou napřed kvůli drápům, které jsou zakřivené tak, aby se mohly efektivně zakousnout do povrchu při šplhání nahoru. Pro sestup dolů se mohou pohybovat buď zpětně (couvat) nebo seskočit. Jejich pružná páteř a reflexy jim sice umožňují bezpečně dopadnout na všechny čtyři, ale sestup po kmeni je anatomicky obtížnější.

Kočky jsou schopny skočit do výšky až šesti-násobku své délky díky své obratnosti, silným zádovým svalům a pružné páteři. Tato schopnost jim dává výhodu při lovu i při obraně a je důkazem jejich vynikající fyziologie.

11. **Mozek kočky** váží asi 20-30 gramů, což je zhruba 1 % její tělesné váhy, a má z 90 % podobnou strukturu jako lidský mozek. Je dobře vyvinutý pro složité pohyby a rovnováhu díky velkému mozečku, který zároveň zpracovává informace o čichu. Kočky mají krátkodobou paměť trvající kolem 30 sekund, ale disponují i působivou dlouhodobou pamětí, a dokážou si pamatovat gesta a hlasy lidí.

Učení - učí se pozorováním (nápodoba) a zkušenostmi (pokus x omyl).

Vnímaní času - kočky mají vrozené biologické hodiny, které se nazývají cirkadiánní rytmus. Tyto vnitřní hodiny jim pomáhají řídit každodenní činnosti, jako je spánek, bdění a stravování, a jsou zásadní pro jejich chování. Kočky jsou přirozeně soumračná zvířata, což znamená, že jejich aktivita je nejvyšší za úsvitu a soumraku.

Spánek - Průměrná dospělá kočka prospí 15 – 16 hodin denně (koťata až 20 h). Spí lehkým spánkem „na půl ucha“ a dokáže okamžitě zareagovat – evolučně šetří energii na krátké, intenzivní lovy. Velkou část bdělého stavu stráví kočka péčí o svou srst.

Uvolňování energie - Občasné "zběsilé" běhání je způsobeno náhlým uvolněním nahromaděné energie.

12. **Kočky a domestikace** - pes byl domestikován člověkem, ale **kočky se domestikovaly samy**, asi před 10 000 lety. Původně divoké kočky se začaly přibližovat k lidským obydlím kvůli hlodavcům, které přitahovaly zásoby obilí. Hlodavci pro kočky znamenaly snadnou obživu a kočky pro člověka ochranu jeho zásob potravin před hlodavci.

    Na rozdíl od psů si kočky zachovaly silný lovecký instinkt a nezávislost, což je pravděpodobně důsledkem této „samo-domestikace.

13. Kočky a voda

Kočky **preferují tekoucí vodu** z různých důvodů, včetně instinktivní nedůvěry k nehybné vodě, která v přírodě může být nebezpečná. Tekoucí voda je navíc často vnímána jako čerstvější a chladnější

Ledviny koček jsou velmi účinné a dokážou filtrovat sůl. Jsou adaptované tak, aby nárazově v nouzové situaci zvládly i vyšší příjem soli, a kočky tak výjimečně mohou pít i mořskou vodu, což je pro většinu savců (včetně lidí) nebezpečné. Tato schopnost vychází z jejich předků žijících v pouštních oblastech, kde byl omezený přístup ke sladké vodě

Většina koček nemá ráda vodu a plavat nebo se brodit ve vodě není jejich oblíbenou činností. To je dáno evolucí, protože v divočině potřebují udržovat svou srst suchou, aby byly úspěšnější při lovu a udržely se v teple.

14. Kočka a rozmnožování-

Kočky se rozmnožují během období říje (mrouskání), které začíná u pohlavně zralých koček mezi 6 a 12 měsíci věku a může se opakovat několikrát ročně.

Období říje trvá obvykle 3–7 dní a opakuje se každé 2–3 týdny, pokud kočka nezabřezne. Rozmnožování je pro kočku spíše hormonální nutkání než během touha. Březost trvá v průměru asi 63 až 67 dní a končí porodem koťat.

Nářek a křik koček při páření – Kocourův penis má na sobě ostnaté výčnělky (papily) pokryté rohovinovými ostny, které slouží k dráždění poševní sliznice kočky při páření. Toto dráždění je nezbytné pro vyvolání ovulace u kočky, která má tzv. provokovaný typ ovulace, kdy se vajíčka uvolňují pouze při pohlavním styku. Samotný akt je tak pro kočku bolestivý, což je důvodem jejího hlasitého křiku během páření. Kromě ostnů je penis kocoura vybaven také pyjovou kostí, podobně jako u psa. U člověka chybí, ale je přítomna u ostatních primátů, jako jsou gorily nebo šimpanzi.

Kastrace: je doporučována nejen proto, aby se zabránilo nechtěným vrhům, ale také ze zdravotních důvodů. Období říje kočku velmi vysilující a stresující. Kastrace zajišťuje klidnější a zdravější život. U koček snižuje riziko rakoviny dělohy a mléčné žlázy. U kocourů eliminuje riziko rakoviny varlat. Vykastrované kočky, zejména ty s přístupem ven, jsou méně náchylné k některým infekčním onemocněním, jako je kočičí leukémie (FeLV) a kočičí AIDS (FIV), které se mohou přenášet při rvačkách s jinými kočkami. Kastrovaní kocouři nemají tak silnou potřebu značkovat své teritorium silně páchnoucí močí.

Mýtus o jednom vrhu: ve skutečnosti není žádný zdravotní ani jiný důvod pro to, aby kočka rodila koťata, a kastrovat ji lze kdykoli, ideálně ještě před první říjí. Tedy okolo 6 měsíce věku.

Kotátka – zajímavosti

Koťata z jednoho vrhu mohou mít různé otce, protože kočka během jedné říje může uvolnit více vajíček, která mohou být oplodněna různými samci. Tento jev se nazývá **superfundace** a vysvětluje, proč koťata mohou mít velmi rozdílné rysy, i když se narodila ze stejné matky a ze stejného březího cyklu.

Koťata z jednoho vrhu mohou mít různý věk, i když se to může zdát neuvěřitelné. Tento jev je známý jako **superfetace.** Dochází k němu, když kočka znovu zabřezne, zatímco už je březí.

Koťata jsou po porodu plně závislá na matce - Rodí se slepá a hluchá. Jejich smysly se plně vyvíjejí až během prvních týdnů. Od narození mají vyvinutý čich a hmat, které používají k nalezení mateřských bradavek a k orientaci.

Modré oči u koťat - Koťata se rodí slepá a jejich oči se začnou otevírat zhruba mezi 10. až 14. dnem. V tuto dobu ještě nemají vyvinutý pigment (melanin) v duhovce, a proto jsou jejich oči ve skutečnosti bezbarvé, ale kvůli lomu světla se jeví jako modré. Melanin je pigment, který určuje barvu očí, kůže a srsti.

Zuby u koťat - Stejně jako lidé, i kočky mají dvě sady zubů! Rodí se bez viditelných zubů, ale okolo tří týdnů vyrostou „kotěcí zuby“. Koťata mají 26 mléčných zubů, které okolo půl roka vypadnou a nahradí je 30 dospělých zubů.

Chůze - Většina koťat s chůzí začíná okolo 3 týdnů věku, koordinace se dostaví kolem 4 týdne.

Legislativa: Minimální věk pro odběr kotěte je v České republice stanoven zákonem na 12 týdnů (84 dnů).